

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy soros hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többesbör... Hirdetési díj: Négy soros hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többesbör... Hirdetési díj: Négy soros hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többesbör...

Közzététel árak: Helyben és postán küldve. Egy évre 10 frt-kr. Fél évre 5 frt-kr. Negyed évre 3 frt-kr.

Egyes szám 5 kr. A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan utca, 1394. szám, Dunaszerdahely, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Működési hely: T. EL. M. G. D. I. K. LAJOS és I. J. OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvtárában a postahivatalok nyomdájában a postahivatalok után.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like '1 deka', '1 kiló', '1 liter', '1 üveg', '1 csomag' with corresponding prices in 'frt. kr.'.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like '1 liter', '1 üveg', '1 csomag', '1 doboz', '1 csomagtartó' with corresponding prices.

Állapotok: Készítőknek főfelhívás. Állapotok: Készítőknek főfelhívás. Állapotok: Készítőknek főfelhívás. Állapotok: Készítőknek főfelhívás.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like '1 kiló', '1 csomag', '1 doboz', '1 csomagtartó' with corresponding prices.

Gazdasági és kertészeti vetemények

Az autonomia veszélye.

(r. e.) A magyar protestáns autonómiának nevezetes hívatása volt a függetlenségi harcra következt szomorú időkben, hogy egyáltalán mentesítést képezte a nemzet politikai szabadságának. A politikai élet mindenütt stagnált, szólisti, gyülekezési szabadság nem volt s csakis azon puritán egyszerűség helyiségekben hangzóhatott a hazafiak bánata, aggodalma és tiltakozó szavata, a melyekben előbb az »Erdős várunk nekünk az Isten, vagy a Te benned biztunk elejétől fogva hatalmas dallamai zengették. A kik ott szözlöttek, készen valának mártyr koronát viselni.

A midőn alkotmányos életünk helyreállott, a protestáns egyházi autonomia mitsem vesztett becséből és ama gondviselés szerű jelentőségéből. A valódi hazafiak érezték, hogy a nemzeti szabadság ellenségei — az elnyomás éjjelében oly cthtonosan viselkedett denyvérek — nem veszték el a hajnal első sugaraitól. Ott leselkednek odukban és várják az alkalmat arra, hogy ismét mozoghasanak és átvéggyék uralmukat. A valódi honfiak — éppen azért — féltve őrizték autonómiájukat s az alkotmányos kormányt is csak úgy nem engedték beavatkozást az autonomia rovására, a mint nem engedték a Thun Leóknak. Érezték, hogy a magyar alkotmányos élet épületét hamis mesterek építették fel; nagy viharokra nem erősítették meg, alapját nem vetették meg elég mélyre. Sejtették a veszélyeket és azt kívánták, hogy a magyar protestáns autonomia legyen az a hajlék, a melybe a magyar nemzeti Génius ismét biztos menedékre talál, ha a cifraán, de rosszul épült palotából költözködni kell, ha az az elemek által reszketettve, megrepedezik a tetejétől le az alapokig.

A magyar alkotmány ellenségei és az alkotmányosság hősei csakugy érezték, szintén feltöltgtek az autonomia becsét. Kezdték megkerülgetni s 1875 óta, kivált a protestáns Tisza Kálmán aerája alatt, száz meg száz módon kísérlettek meg a protestáns egyházi önállás megdöntését és kijátszását. Önkormányzati jogát néhány püspökének és világi fejének a főrendiháza való önkényes megbívásával vették ki eredeti formájából, közoktatási autonómiáját pedig az államségely trójai lovának becsempészével vásárolták meg. És valamint a nemzet 1875 óta jobban látszik szeretni az ajánlékokat, mint a jogokat s mint jelenleg minden téren mindenki, ug a protestánsok is szívesen vették mindeme danausi ajánlékokat.

Pedig a nemzet jobbja hallatták intő, tiltakozó szavukat és éppen ezeknek aligha szolgált gyönyörűségükre, hogy Cassandrának ismét — igazavan.

A magyar közoktatási miniszterek caudalatos találékonyaságot fejtettek ki az autonóm középiskolákba való beauranásban. Tankerületi főigazgatók mindig magukon viselték ezen igyekezet bélyegét. Trefort fura fanggal kerülgette az iskolákat s hol az államségely aranyait csillogtatta szemek előtt, hol pedig az érettségi vizsga körül talált magának tennivalókat. Határozottan gyűlölte az autonómiát, de oly durván, mint a legujabb kultuszminiszter, senki sem nyult közvetlenül a protestar tizmus, közzvetve az egész nemzet egyik legfőbb kincséhez: a protestáns közoktatási autonomia jogához.

Ösmeretes gróf Csáky Albin közzeti miniszter rendelete, a mely a tankerületi igazgatók utján azt hagyja meg az állami középiskoláknak, hogy a német

nyelv tanítására ezentul nagyobb gond fordítassék s hogy a német nyelvi órákon a tannyelv egyszersmind német legyen. Ösmeretes az a nagy vihar, egész lefolyásával egyetemben, a melyet a rendelet felzúdított. Az a szerencsétlenség, hogy az ifjúságot különben is germanizáló véderőjavaslattal egyszerű, sőt a katonai érdekek mintegy szolgálatában kelt szármayra; az, hogy a rendelet épp oly kivihetetlen, mint a mily törvénytelen, meg volt világítva számtalanszor és összes veszedelme meggyűződéssé vált az aggódo honfiai szívekben. Általános, közös nemzetisérelemnek tekintett a dilettáns katuszminiszter e baklövése s csakis a protestáns középiskolák azok, a melyek az általános pártatlan nagyvígasztérezhetek.

Mert megvolt az a bülszke öntudatuk, hogy a közoktatási miniszter germanizálhat ugyan az állami iskolákban; ezeknek megrohthatta szellemét s felviheti kathedrájukba a német szót; de valamint a protestáns önkormányzat mindig mentesvéra volt a nemzeti szabadságnak, ug mentesvéra a prot. középiskola e perczen s mindörökké a rutul megtámadott nemzeti nyelvnek. E tudat birtokában a protestáns középiskola várrá válhatik s felvonhatja hidját a settenkedő ellenség előtt.

A közoktatási miniszter rendelete eddig nem érkezett meg a protestáns főiskolákhoz. — Ott van a tankerületi főigazgatók főjában. Pandora szelenczéje le volt zárva s azt híhettük, hogy egyrészt legalább a protestáns iskoláknak nem leend megbotránkozásukra, másrészt a külszobón álló érettségi vizsgákon még nem nehezül az ily nagy horderejű és kiszámíthatlan következményekkel járó vadonat új intézmény a tanuló ifjak vállaira. Az ellenzék szónokai igyekeztek is módot nyujtani a lehet, nem is tervszert, csak a helyzetébe magát még bele nem talált dilettáns ideges sietségében létrejött rendelet visszavonására.

Csalódtunk, valamint csalódtunk mindannyiszor, ha e kormány felől jót és eszélyeseit tételezünk föl. A miniszter kijelentette, hogy a rendeletet megfogja küldeni a protestáns főiskoláknak is.

Ugyan kihez, ha szabad kérdenünk? Talán a püspökökhöz? Ezek majd elöterjesztik az egyházi kerületeknek s azokról feltételezzük, hogy az ujabbkori Thun Leót hazafiatiian merényleteért poroló pálczával fogadandják.

Avagy leküldik a rendeletet a tankerületi főigazgatók egyenesen a főiskolákhoz?

Bár ez történnék! Ekkor az autonóm egyház hazafias magyar tanári kara és az ifjuság egyszere magyar nemzeti hadsereggé válnék. Ellentálnak a hazafiatiian merényletnek a nemzeti nyelv nevében s védelmezőivé lesznek a veszélyben levő egyházi autonómiának.

Merészseljen Csáky Debreczenben, vagy Sárospatakon germanizálni! A h.-m.-vásárhelyi tiltakozásra számíthat itt is vétkes kísérletének nem lesz más eredménye, minthogy rosszat koholva, jót fog eredményezni.

Tessék bár erőszakot gyakorolni. Imé, ug veszély sorakozik a könnyelműen át nem értett veszélyekhez. De fogadjuk, hogy még egyszer fellázad a nemzet megsértett közöleménye s vihara — reméljük — oly hatalmas leend ezuttal, a protestáns autonomia és nemzeti nyelv ug meggyalázása miatt, hogy végre-valahára elsöpri azokat, a kik legfőbb kincsünkkel s jogainkkal vakmerő koczajátékokt üznek!

Beiföldi hírek Hazatért tudós. Dr Kunoss Ignác fiatal nyelvtudós Konstantinápolyból, hol akadémiai segélyvel teljes 4 évet töltött, hazatért Budapestre. — A központi városháza kérdésében a fővárosnál ujra megindultak a két év óta szünetelő tárgyalások. Miniszteriumok beosztása. A kormány elhatározta, hogy a földmívelési és kereskedelmi miniszteriumok új beosztását nem június elsején, hanem jun 15-én fogantositja, hogy az ez ügyben szükséges rendeletek közlése elegendő idő legyen. — A vasárnap munkaszünet megtartásában megegyeztek a fővárosi nagyobb borkereskedő cégek, de csak a pünkösdi július végeig terjedő időre. — S á s k a - j á r á s. Péczel pestmegyei község határát az ideig es eliepték a sáskák. Hivatalos irás indítván meg elieuk, hálokkal csaknem 2 millió db sáskát fogdosnak össze. — A z o r s z. függetlenségi és 48-as párt szombaton d. u. 6 órakor Irányi Daniel elnöklele alatt tartott értekezleten a honvédelmi miniszterium 1889. évi költségvetését tárgyalta. Thaly Kálmán előadása és többeknek hozzászólása után elhatározta a párt, hogy a költségvetést, daczára a honvédség iránti rokonszenvének, az eddigi szokástól eltérőleg ezuttal nem szavazza meg, miuttan az oly törvényjavaslat alapján ug összeállítva, mely még nem is tárgyalott és amely alkotmányosoribó és egyéb helytelen intézkedéseket tartalmaz. Ily irányu határozati javaslat benyújtásával és megokolásával a párt Thaly Kálmán országgyűlési képviselőt kérte föl.

Országgyűlés. A képviselőház ülése május 25-én. A képviselőház szombati ülésén Szederkényi Nándor kezdte a vitát, s a német nyelvre vonatkozó rendelethez szólva, hangsúlyozta, hogy az nem nyugszik törvényes alapon, mert a törvény nem ad jogot a miniszternek arra, hogy a tannyelvre vonatkozólag elterjen a törvény intézkedéseitől. Gróf Csáky azzal védekezett, hogy az ő rendelete csak a gyakorlati tanításra, s nem a tannyelvre vonatkozik. Thaly Kálmán egy Ausztriában approbált, és az ottani iskolákban használt tankönyvet mutatott be, melyben sérelmek foglaltaknak Magyarországgal ellen. — Csáky miniszter megígérte, hogy megvizsgálja a kérdést, s megteszi a kellő intézkedéseket. Most következtet Ugron Gábor, ki egy magas színvonalon álló és ékesen előadott szonoklatban szölt a Rudolfinum kérdéséhez, s igen nagy hatást gyakorolt az egész házra. Ugron Gábor után Asbóth János sietett megmagadni az alkalmat arra, hogy kijelenthesse azt, hogy ő „nem demokrata“, hanem nyiltan bevallott „arisztokrata.“ Ezzel az indokollással fogadta el a határozati javaslatot. V is i l m e r e l l e n b e n s i e t t k i j e l e n t e n i, h o g y ő p e d i g „rajong a demokratikus eszmékért“ de azért mégis ugyanazon konkluzióhoz jutott, mint Asbóth János. Fenyvessy Ferenc rövid indokolás mellett határozati javaslatot nyujtott be a görög nyelv ügyében, melyet a ház elfogadott. Komlóssy Ferenc a kath. álláspontot jelölte meg, ebből az álláspontból fogalta el a kormánypart határozati javaslatát. Zárbeszédet tartottak még Szatmáry György, Daniel Ernő és Ugron Gábor, s ezután megtörtént a szavazás. Daniel Ernő határozati javaslatát elfogadtatták. — A részletes tárgyalás tovább folyván, a néptanítók cizimél Polonyi Géza tartott egy hosszabb, és egyes részleteiben igen nagy hatást tett beszédet, melyben öszintén mondt ki oly igazságokat, melyekhez csak keztyűs kezekkel szoktak nyulni. Polonyi végül határozati javaslatot nyujtott be a néptanítók érdekében. Az ülés végén Tisza miniszterelnök arra kérte a házat, hogy vasárnap is ülés tartassék, — s hogy a további ülések 3 óráig tartassanak. Fenyvessy erre azt kérte, hogy ha már az ülések 3 óráig tartanak, legalább többször szellőztessék a termet — Polonyi s Thaly pártolták Fenyvessyt. Végül Horváth Gyula interpellált a reglé-ügyben.

Külföldi hírek. A német birodalmi gyűlés nyári ülésszaka Vilmos császár üzenetével berekesztett. Előbb azonban meg szavazta a ház az agg- és rokkant munkások biztosítására vonatkozó törvényt, melynek óriási fontosságát jelzi az is, hogy közvetlen hatálya 11 millió emberre fog kiterjedni. — D i p l o m a t á k b a r á t s á g a. Bismarck herceg birodalmi kancellár Crispi olasz miniszterelnök tiszteletére 12 teritekkü barátságos jellegű ebédet adott. A berlini hírlap írók hasonlóképen lakomát rendeztek Berlinben időző olasz kollégáik tiszteletére. — A s z e r b m i n i s z t e r e l n ö k k ö z e l l e b b r o s s z a l á s á t f e j e z t e k i a m i a t t, h o g y a s z e r b i a i s a j t ó l y f e k t e l e n i g z a t á s o k a t f o l y t a t A u s z t r i a - M a g y a r o r s z á g e l l e n. — A s p a n y o l

képviselőház ülésszakát bizonytalan időre, de legalább is jun. elsejéig elnapolták. Kállay Benik közös pénzügyminiszter szombaton Szerajevóba utazott. — A f r a n c i a k a m a r a j ö v á h a g y t a, h o g y C a r n o t, M a r c e a u és Baudin hamvai átvitessenek a Pantheonba. N a t á l i a e x k i r á l y u e s a s z e r b r e g e n e k k ö z t, k i k e l l e n e r a n n a k a k i r á l y n e a z o n a n i v i s s z a t e r e n e k, n y i l t k o n f l i k t u s t ö r t k i. E z ü g y b e n i g e n e l é n k l e v é l y á t l a s f o l y a k i r á l y n e s a r e g e n e k k ö z ö t t. — U m b e r t o o l a s z k i r á l y B e r l i n b ő l — u j a b b i n t e z k e d é s e r i n t — B á d e n e n á t u t a z i k h a z a e s n e m e r i n t S t r a s s b u r g o t. — A z a n g o l k i r á l y n ő p é n t e k e n t ö l t ö t t e b e 7 0 - i k s z ü l e t e s - n a p j á t. E n a p o t e g e z A n g o l o r s z á g e s a z ö s s z e s g y a r m a t o k m e g ü n n e p e l t e k. — P a r n e i l l e l e g t e t e l e. D u b l i n e s I r e r s z á g m á s n a g y o b b v á r o s a i n a k p o l g a r m e s t e r e i P a r n e l l k é p i s e l v e l ö n e k f e l i r a t o t n y u j t o t t a k á t, m e l y b e n ő t e l l e n e e m e i t r á g a l m a k e l u t a s i t á s a a l k a l m á b ó l á d v ö z l ö k.

Kiss Albert beszéde.

A képviselőház május 24-iki ülésén. — T. ház! Azon intézetre vonatkozólag, a melyről jelenleg a t. közoktatási miniszter ur nyilatkozni méltóztatott, miuttan ug uttal is kiemelte, hogy az intézet katolikus jellegű leend, részletesebben nem nyilatkozom. (Helyeslés a szölső baloldalon). E párt részéről azon intézetet illetőleg meg fog történni a fel szöialás és tudomásom szerint erre vonatkozó határozati javaslat is be fog nyujtani. Csak annyit jegyzek meg, hogyha azon intézet, — amint méltóztatott mondani, — még meg nem kereszteltetett, van bennünk anyyi kogyolek, hogy rászorítva nem léven, annak elnevezéséhez nem fogunk szölni. (Ugy van! a szölső baloldalon). De azt is megjegyzem, hogy tudomásom szerint az az intézet nem csak még meg nem kereszteltetett, hanem talán még meg sem szöletett és ha abba bele méltóztatnék nyugodni a miniszter urnak, hogy meg se szölessék, sok és kellemetlen vitától kímélne meg minket és magát. (Igaz! Ugy van! a szölső baloldalon).

Attérve felszöialásom tulajdonképeni tárgyára, melyet az általános vitában jeleni már szerencsem volt, először válaszolni óhajtók a t. államtitkár ur ezen kérdésére: melyik administratív intézkedésünkben lett a nemzeti génius követelménye megsértve? Erre válaszolni kötelességem, azon specziális eset után is, melyre Nagy István t. képviselő társam már rámutatott.

Talán méltóztatnak emlékezni a t. ház tagjai arra, hogy az előbbi évek tárgyalásai alatt nem egyszer felvettem a házban a kérdést, de a mult évben részletesen is igyekeztem behozonyítani, hogy a mi középiskoláink és különösen az államkormány rendelkezése alatt levő 49 és az államkormány vezetése alatt álló 71, tehát összesen 120 középiskola territorialis szempontból oly módon helyeztetett el, mely a magyar nemzeti génius fejlődésének egyenes hátrányára van. Ezen állításomat, melyet a t. államtitkár ur akkor megczafolni igyekezett, ma is fenntartom és röviden bizonyítani fogom. (Halljuk!) Ezen középiskoláknak, különösen a gymnasiumok tekintve 1/3-öd része, vagy a határszelen fekvő, vagy az idegen nemzetiségtől lakott városokban és vidékeken van elhelyezve. A mit az igen t. államtitkár ur a multban kétségbevonni méltóztatott, ime a t. közoktatási miniszter ur már rövid szöttekintés után eszrevette — mert programbeszédjében hangsúlyozta — hogy „középiskoláink territorialis elhelyezése szerencsésnek nem mondható.“ Én tovább megyek ennél, t. ház; én azoknak elhelyezését a magyar nemzeti génius ellen elkövetett hibás lépésnek tartom. Hogy ugyanis mily nagy hatással bir egyes vidék fejlődésére az, ha azon vidéken jól felszerelt középiskola van, azt legjobban bizonyítja magának a közoktatásiügyi miniszteriumnak jelentése, melynek második kötetében a 37-ik lapon olvasható kimutatás szerint az állam vezetése általi intézetekben 1000 tanuló közt 578, tehát felénél több, helybeli szöletésű volt. Még jobban bizonyítja állításomat az ugyanazon a lapon olvasható statisztikai adat, hogy középiskolával biró helyeken százezer lélekre jutott 783 középiskolai tanuló, míg az ilyen iskolával nem biró helyeken csak 208. Már most, ha középiskoláinkat idegen nemzetiségtől lakott városokban és vidékeken helyezük el és ha azokban az iskolákban az arány a helybeli tanuló és a távol vidék lakói közöl vállalkozó tanulók létszáma csak 203, akkor ebből nem tudok más következtetést kivonni, minthogy magunk vetettük meg következtetésen alapját azon szomorú helyzetnek, melybe jutottunk, melyet középiskoláink létszámának részletes kimutatása igazol, hogy a középiskolai oktatás terén elkövetett ezen territorialis elhelyezési hibák következtében — megengedem más hibákból

is — a magyar fajú tanulók száma hanyatlak, mig más nemzetiségüké emelkedik. (Ugy van! a szélsőbalon) ez azon statisztikailag igazolt tény, melyet oly hibásnak tartok, hogy azt nem előbb helyrehozni felfogásom szerint saját nemzetiségünk iránt tartozó kötelességünk. (Helyeslés a szélsőbaloldalon).

A mélyen t. miniszter ur programbeszédjében megemlékezett továbbá azon nagyobb látogatottságról, mely a gymnasiumi alsóbb osztályokban tagadhatatlanul tapasztalható és rámutatott, hogy a felső osztályokban még mindig nagy számban vannak olyanok, kik a felsőbb tudományos képzésre nem alkalmasak. Ezen a bajon oly módon vél segíteni, hogy nagyobb számmal, részint szakiskolák, részint polgári iskolák állítsanak.

En azt tapasztaltam, hogy e bajon szakiskolák felállításával némileg lehet ugyan segíteni, de a polgári iskolák szervezetének különböző, már annyiféle módon megpróbált újabb és újabb változtatása által e bajon segíteni nem fogunk. Azok a polgári iskolák Németországban ide átültetett olyan intézetek, melyek — meggyőződésem szerint — a magyar földön meghonosodni nem bírnak. Sőt mikor a nagy magyar Alföldön a 4 és 6 osztályu gymnasiumok egymásután zártak be és változtatták meg jellegüket: ezt nem azért tartom károsnak, hogy egy nem teljes mértékben felszerelt algymnasiummal kevesebb van, hanem éppen azért, mert ezek csaknem mind polgári iskolák alakítottak át. Ugyanis azon gymnasiumokat, város és felekezeti együtt tartván fel, minthogy a város, ha 5000 nél több lakosa van, törvényszerint polgári iskola felállítására köteleztetett, ezen kötelesség alul akként szabadul, hogy a gymnasiumokat polgári iskolákká alakítja át. Midőn ily módon alföldi és magyar jellegű gymnasiumaink elhullanak, akkor a határszéleken és más nemzetiségek közt azon gymnasiumok száma az állam által mindinkább növeltetik.

Ezt oly adminisztratív hibának tudom, melyet még a gyászos emléku helytartótanácsoktól örököltünk, mely hiba ma is el és uralkodik, pedig az a nemzeti genius kívánalmának bizonynyal ellenére van. (Ugy van a szélső balon).

Azok után, amiket Nagy István t. barátom a tulterheltekről és az egységes középiskolákról megjegyzett, röviden csak annyit jelentek ki, hogy az egységes középiskoláknak részéről mindenkor barátja voltam és sohasem tudtam megbarátkozni azon gondolatral, hogy nekünk, kik mióta en ezen háznak egyik igénytelenség tagyok, mindenkor pénzügyi bajokkal küzdöttünk, miért kell középiskoláink terén éppen a legköltségesebb rendszert és oly háttartoztatni. Ez t. ház, az egységes iskolák felé való törekvést helyeslem, azonban ismétlem, hogy azokat rohamosan letesíteni nem lehet, mert a fejlődésnek hosszú időn át és fokozatosan kell megtörténni. Hogy milyen legyen azok szervezete, miután erről a közoktatásügyi miniszter ur nem méltóztatott nyilatkozni, nagyon természetes, hogy annak vitatásába nem bocsátkozom. De addig is, mig az egységes iskolák kora eljövend, azon tulterheltesen, mely ellen annyi panasz hangzott fel itt e házban is, a melyre ma Nagy István t. képviselőtársam is rámutatott, okvetlenül segíteni kell. A mélyen t. miniszter ur ezt a tanmódszer változtatása által véli elérhetőnek. Ha a tanmódszer változtatása alatt azt méltóztatott érteni, hogy a rokon tárgyak lehetőleg egy kézbe csoportosíttassanak, akkor tiszteltetelileg megkérem, hogy a felekezeti gymnasiumok egy részében már megkíséreltetett ott, hol az óra felosztás nem kicsinyelhető nehezégei ezt lehetővé tették. De az eredmény nem oly nagy, hogy az által a tulterhelteket megszüntethető legyen. Ha pedig a t. miniszter ur a német nyelv tanítása ügyében kiadott rendeletet fentartja és szigorúan végrehajtani akarja, akkor az eredmény, merem állítani, alaposan semmivé lesz, úgy, hogy a tulterhelteket legkisebb fokú megszűnéséről is a magyar tanylevél gymnasiumokban beszélni nem lehet. (Helyeslés a szélső baloldalon). Eppen azért t. ház, most, midőn a szünetedések már e házban csendesedtek, midőn elegendő tárgyalásnak folynak a viták, éppen a tulterheltes kérdésekből kifolyólag átterek beszédemben a t. miniszter urnak a múlt 1888. év december 12-én 4829. sz. a. kiadott azon rendeletére, melyet a közoktatási bizottság jelentése hivatásosan most terjeszt elő, és a melylyel már e házban a véderővita alkalmával találkoztunk.

Ezen rendeletet egy t. államtitkár ur, mint a közoktatási bizottság jelentése és maga a közoktatási miniszter ur is az országos törvényre, a tantervekre, és a kiadott utasításokra való hivatkozással igyekeznek e házban menteni.

En t. ház, úgy vagyok meggyőződve, hogy ezen rendelet a törvényvel homlokegyenest ellentétben áll, a tantervekkel semmi szín alatt meg nem egyeztethető, az utasítások által pedig meg nem védhető.

Állításomat röviden bebizonyítani igyekszem. Méltóztatnak emlékezni, hogy a volt közoktatási miniszter Trefort Ágost a tanterveket több alkalommal változtatta és e miatt számos panasz volt. Azonban egyhez, t. i. a német nyelv tanítását illetőleg az 1879. évben 17.630. sz. a. kiadott rendeletében előirt tantervezet oly szigorúan ragaszkodott, hogy azt majdnem 10 éven át nemcsak szövegében, hanem betűről betűre híven és oly gondosan megolalmazta, megőrizte, hogy ezen meglepő eljárása mindenkit méltó gondolkodásra kelt. Az én meggyőződésem szerint a volt miniszter ezt azért cselekedte, mert bizonyára nem

kis erőfeszítésére és munkájába került az neki, hogy a német nyelv tanítására vonatkozólag az általa a tantervben kitűzött célt akként határozassa meg, hogy annak alkalmazását hazai középiskoláinkban érvénybe lépette.

Majdnem 10 éven keresztül, daczára, hogy ezen idő lefolyása alatt az 1883. XXX. t. cz. megalkottatott, a volt miniszter a német nyelv tanításának ezen meghatározott céljához, ismételve mondom, betű-híven ragaszkodott. Mikenél sőt t. ház e meghatározás? (Halljuk) azt az 1879-iki 17.630. sz. a. rendeletben ekként találjuk:

A német nyelv tanításának célja: a) „a biztos nyelvtani ismereten alapuló megértése a német irodalom műveinek, b) azon képesség, hogy a tanuló az oktatás köréből vett tárgyról szóló magyar szöveget német nyelvre helyesen és szabatosan fordítani tudja.”

1880-ban 16.179. sz. a. ismét kiadott a volt miniszter arra vonatkozólag egy rendeletet, de bár más tantárgyak tanítási célját illetőleg változtatásokat tett, erre vonatkozólag röviden csak azt jelentette ki, hogy a német nyelv és irodalom tanítása teljeseen az új tanterv értelmében adható, vagyis a szerint, melyet felolvastam. Midőn az 1883. XXX. t. cz. megalkottatott, ennek alapján az új tantervet 1887-ben a t. miniszter ur kibocsátotta. Van szerencsém ezt bemutatni a hivatos kiadásban. Ezen hivatalos kiadás 5 lapján IV. sz. a. ez olvasható:

„Német nyelv. Célja: a) a biztos nyelvtani ismereten alapuló megértése a német irodalom műveinek; b) azon képesség, hogy az oktatás köréből vett tárgyról szóló magyar szöveget német nyelvre helyesen és szabatosan fordítani tudja.”

Ime t. ház, e tantervben a német nyelv tanítása ügyében kitűzött cél betűre ugyanaz, a mi az 1879-iki tanterv volt.

Hogy mennyiben különbözik ez a t. miniszter ur szerelme rendeletének idevonatkozó szavaitól, betűhív felolvasom a kettőt összehasonlítom. (Halljuk!) a szélső baloldalon.

A miniszter ur elősben is indokolja rendeletének kibocsátását, ezt mondván: Ellenőrző közegeinek jelentése megegyeznek abban, hogy sem a gymnasium, sem a reálisiskola nem éri el mindenütt a német nyelv tanítás azon célját, melyet az országos tantervek és utasítások kiűznek, ennélfogva megköveteli a miniszter ur, hogy a tantervek és utasítások azon követelménye, hogy a felsőbb osztályokban a német nyelv szolgáljon a német nyelv tanítás nyelvül is, a legszorgalmasan teljesítendő. (Felkiáltások szélső balról: Ez egészen más!) Összehasonlítás után azonban kitalán a kettő közötti nagy különbség. Mit kíván a fennálló tanterv? Mit kíván a törvény? Az nem kíván mást, mint hogy a felsőbb osztályokban a gymnasiumi tanulók a német nyelvben annyi jártassággal bírjanak, hogy helyes nyelvtani ismeret alapján a német irodalom műveit megértsék, továbbá, hogy egyes, de magának az oktatásnak köréből vett tárgyakról szóló dolgozatokat magyar nyelvről németre, és németről magyarra fordítani képesek legyenek. Ez mégis csak különbözik attól, midőn egy felsőbb gymnasiumi osztály tanulóitól azt követelik, hogy azon tudományos előadás magyarázatot, melyet neki a tanár tartott megértse, és hogy ő a tanár által felvet kérdésre rögtön, meg pedig szabatos felelet adni tudjon. Hogy e kettő között, mily nagy a különbség, ha ezt részletesebben akarnám bizonyítani, csak a t. házat sérteném meg. (Helyeslés. Ugy van! a szélső baloldalon). Es t. ház, ezen rendeletnek megis vélelmére keit, Bertzeviczy Albert mélyen t. államtitkár ur márczius 7-én e házban tartott és a tuloldalalon ülő t. képviselő urak által igen zajos helyesléssel kísért nagy beszédében. Az utasításokról majd később fogok szólni, minthogy erre a közoktatásügyi bizottság is rámutatott. Itt csakis ezen beszédnek idevonatkozó pontjaira kívánom megtenni észrevételeimet. A t. államtitkár ur azt mondta: „Láttuk, — hogy egyes sajtó organumok, melyek eleinte egész higgadtággal tárgyalták egy a védtörvényt, mint azt a bizonyos német nyelvi rendeletet, miként lettek fokról-fokra az általános dühöngés concertjébe bele hajszolva. Láttuk, hogy az ifjúság nevében oly követelmények formáztak most, melyek mint a t. előadó ur a minap kifejtette, az ifjúság által tömegesen aláirt kérvényben nem is említettettek.” Ezzel szemben csak annyit jegyez meg, hogy én részéről csak a debreczeni főkola növendékeinek kérvényét ismerem, ebben igenis megvan említve. — Ekként folytatja beszédét a t. államtitkár ur: „Továbbá láttuk azon kíméletlen támadásokat, melyeket a baloldal a miniszter ellen intézett egy rendelele miatt.” Az hiszem t. ház, hogy a miniszter ur nem fogja visszavonni rendeletét, mert akkor vissza kellene vonnia a tantervet, az ahhoz kiadott utasításokat, és részben vissza kellene vonnia a középiskolai törvényt is, a mit pedig csak a törvényhozás tehet meg. (Helyeslés jobbfelől.) Hogy a törvényt változtatni nem kellene, hogy a tantervet szintén nem változtatni, hanem csak továbbra is, megőrizni kellene, egy a mint azt Trefort Ágost 10 éven át annyi küzdelmek közt megőrizte (Ugy van! Ugy van! Elenk helyeslés a bal- és szélső baloldalon), azt bizonyítottam, de hogy az u. n. utasításokat nem kellene-e változtatni, az már más elbírálás alá tartozik. (Folyt. köv.)

HELYI HIREK.

* Májusi viziták. Szerény, de szerény voltában is energikus kopogtatás jelzi, hogy látogató áll a küszöb előtt. Az ember, aki a kopogtatások skáláját már rendre ismeri, tisztában van azzal, hogy a kopogató sem nem hitelező sem nem pénzeslevelhordó, sem pedig hordár — légyottot jelző czedulával. Ennélfogva meglehetősen közömbös hangon biztatja a kopogtatót, hogy: szabad.

A látogató azonban, ha nem „szabad”-na akkor is belépne. Neki mindegy, ha a házi ur vagy asszony pongyolában van is. Akárhogy vannak odabenn. Akár alszanak, akár esznek, akármit csinálnak: a látogató semmi sem képes viszatartani. Neki „muszáj” tiszteletét tenni lévén ő rendes m. jusi látogató, hivatalos nyelven — városi adóintó.

Eneak a kényszer vizitnek most van az evadja. A hivatalos „memento” mindenütt arra jnt, hogy „ember, emlékezzél meg róla, hogy adózó vagy s az évnegyed lejárt.” E magában véve is nem valami vizigatózó vizit az teszi fájdalmasabbá, hogy egy tekinthető, mint szomorú preludium az exekuczióknak. Mert ha a „memento”-ra nem fizet az ember: akkor betelik az ürömpöhár s belekóstol az ember a végrehajtásba... Azért, ember, fizess!

* A debrecz. jogtörvények évi rendes közgyűlését tegnap d. u. 4 órakor tartotta meg a városi háza nagy termében, Veresné Szathmáry Teréz urhölgy elnökölte alatt. Az évi jelentés szerint tartatott a múlt évi június hóval kezdődött év alatt összesen 9 választmányi ülés, melyeken a folyó ügyek elintéztettek. Az 1888-ik év folyamán állandó segélyképen 22 egyének 742 frt, időközönkénti segélyképen 72 szegénynek 875 frt osztott ki. A folyó 1889-ik évben az állandóan segélyzendők számat felemelték 38-ra, időközönkénti segélyben pedig idáig 41 egyént részesítettek. Az árva házban 15 árva nyert el- látást. Sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy Csiky Lajos, az egyet bugzó és tevékeny jegyzője, ezen tisztéről lemondani kénytelen. Győry Elek indítványára az egyet körül kifejtett érdemei jegyzőkönyvileg megörökítették s az egyet jegyzőjé helyébe Dr. Oláh Miklós főispáni titkár választott. A pénztárnoki jelentés felolvasatván, tudomásul vétették s Győry Elek pénztárnoknak a felmentvényt megadták.

* A főkola köréből. Néhai Magyar Gábor debreczeni polgár és egyháztanácsos f. évi ápril 21-én elhalva, végakaratá szerint fia 100 frtot küldött be a főkolának, hogy tessenék az elhunyt név által már korábban adományozott 100 frt mellé s e 200 frt együtt, mint „Magyar- és Kegyes-alapítvány”, évi kamatjában adassék a márczius 5-én tartatni szokott Nagy József és Vecsey Imre énekkari ünnepelyi alkalmával egy, szorgalma által kitűnő énekkari tagnak.

* Kaszáló rendezés. A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság kiküldöttének, hivatalos tudósítása alapján er- tesítették a lakosság, hogy az alább írt napokon következő kaszáló-birtokosok kaszálói fognak telekkönyvezés céljából helyszíneltni: Halpon. 1889. május 28-án: Balogh Péterné 1954, Borsay Sándor 1780, Jobbagy János 2250, Jóna István 59, Vértessy István 2323, Dr. Sz. Szabó Józsefné 2567, Schaffer Nándor 2140, Szathmári István 1602, 1889. május 29-én: Harsányi János 1560, Szentesy János 2159, Tóth András 1985, Balogh Péter 1930, Konecz Elek 1298, Molnár Samuella 1875, Nagy Balintné 2458, Hajdu Gyula 317, 1889. május 31-én: Vágó Andorné 1601, Uszó István 2001, Tasnádi István Halap, Pinczés Mihály 2562, Moricz András örök. 842, Koréjkártó István 2006, Halasi István 1848, Kövesdi János 2396, 1889. június 1-én: Orosz István 1421, Nagy Mihály 970, Dr. Fay Márk 1709, Harsányi Gábor 1109, Erdei Péterné 1933, Polgár András 469, Csóka József 49, Liptai Miklós 885, 1889. június 3-án: Harangi Györgyné 2195, Trazi György 2311, Bözörményi Róza 1775, Sárváry örök. cz. u. Szűcs Mihály 1972, Boros László 2663, Veszprémi László Pterfia, Dalmy örök 2175, 1889. június 4-én Gyulay András örök 474, Szabó József 652, Csarnay Andrásné 735, Diószegi János 877, Kis Mihály Halap, Faragó István 613, Diószegi Mihályné 630, Molnár Ambruzs 499, 1889. június 5-én: Okrók János örök, 755 Varga Gábor 2492, Pap István 2519, Tóth Sándorné 1263, Nagy József 286, Tamás István 2721, Csáky Gergely 1496, Márkus Ferencz 1877. sz. alatti lakosok kaszálói a fentebbi sorrendben helyszíneltnék s telekkönyvez- tetnek, a jelentkezés és tárgyalás a halapi er- deszlakban történik s onnan folytatják az eljárást a helyszínelés. A meg nem jelenők részére gondnok nevezetik s azzal hajtatik végre az eljárás költségükre.

* Magas vendég. Kuttig Albin altábor nagy tegnapi délutáni vonattal, városunkba érkezett. A pályaházban az összes helybeli tisztikar, élen Kassai Farkas Dani- el tábornokkal fogadta. Az altábornagy itt idő- zése alatt, a helybeli összes katonai állomány nagy gyakorlatokat fog végezni.

* Kereskedőink s iparosaink nagy indol- tentiájáról már hivatalos bizonylatot is kiál- tottak. Bombay (India) főkonzulunk ugyanis 1888. évi jelentésében a többi között Magyar- országra vonatkozólag a következőket írja: „Habár tapasztalat szerint Indiában a magyar lovak igen kedveltek és azokért magas árakat fizetnek, habár ugyan ez áll a magyar borokról és mindennemű magyar fával is jó üzlete- ket lehetne itt csinálni és végre habár e je-

lentés írója évek óta minden alkalommal szó- val és írásban közölte az érdekeltekkel, ed- dig senki sem akadt, ki csak egy kísérletre is elszánta volna magát. Ugy látszik, hogy Ma- gyarországon nem csak a vallalkozási szellem hiányzik, hanem minden érdeklődés idegen kereskedelem iránt, sőt minden törekvés a szomorú gazdasági viszonyoknak saját kezde- ményezés által véget vetni. Szomorú jelenség ez, mely minden hazafit aggodalommal töltet el a jövő iránt. — Nehogy a könnyelműen oda vetett vád bűnébe essék, e jelentés írója, a mondottak igazolására szükségesnek találja a következő tény megemlést. Mult évi szabadság ideje alatt mindket államfel- kormányai és közönségeink rendelkezéseire bocsátotta személyét oly szándékból, hogy mindazoknak, kik Kelet-India kereskedelmé- és viszonyairól felvilágosítást kívánnak, — ezt személyesen megadhassa. A hely és idő a napi lapok által, keüben közre tetetett és Bécsben elegendő volt 4 nap a kereskedelmi és ipar különböző ágaiból érkezett kérdések elintézésére és a vidékről is számos levél er- kezett, melyekre írásbeli válasz adatott. Bu- dapesten pedig legelőször egy Bombayban elhalt magyar milliomm három örököségi je- löltje, egy kéményseprő, ki Indiában (1) akart volna szerencsét próbálni, egy gyögyország- segéd és egy borkereskedő! Más senki.”

* Gróf Széchenyi István Debreczenben. A „Fővárosi Lapok” szombati tárczájában olvassuk: Debreczenben Széchenyi gr. igen szívesen időzött. Ott ifjúkori emlékei újultak fel. Az életvidor Szoboszlai y superinten- dens ifjúkori barátja volt, mikor meg kedves Simonyi obestere alatt kapitánykodott a Hellen-Homburg huszárok közt Debreczenbeni mulatása — mint mondá — életnek nevezet- momentumát kepezi. Ott kezdett megismer- kedni fájának sajátos tipikus alakjaival. Kez- de észlelni, hogy a magyar tán mégis nem egy lassu halálnak hanyatló faj, de abban meg van nagy eleterő, mely felelebrészt s ápolva nagy dolgokat mivelhet. Itt kezdett atyjának sötét hagyományait kibontakozni, s támadtak fel ifju keüben a jobb remények házjára újraszűtése iránt. Draga emlékek fűz- tek őt Debreczenhez, meg ezen szeretetteljes kegyelet, melyet a híres katona Simonyi ezre- des iránt táplált. Simonyi obestert mindig nagy elszorérettel emlegette. Ő is egyik kiváló példány volt a tipikus magyar alak- nak. Korának első huszári, kinek épen e mi- att sok baja volt a bécsi szóphal. Simonyira még hivatalos dolgaiban is sokszor hivatkozott. Egyszer Pesten szobájába lépve, nagy felindu- lásban találom. Kérve az okát, mondja nekem, hogy igen sürgető rendeletet kapott a hely- tartó tanácsától, hogy rögtön Fiuméba menjen, tudatom, hogy ő most 8—10 napot nem sa- kithat a fumei utra, ő bizony — nem megyen. „Legalább — mondám — fogja tudósítani a helytartótanácsot, hogy most nem mehet, s intézkedjenek más kuldötörről.” „Nem en — felelt — hallgatók es maradok. Így tanultam ezt Simonyi obestereutól. Ő is, kinek a bécsi zopfos tábornokok nem voltak barátai, egy ke- mény rendeletet kap a főhadit tanácsától, hogy bizonyos ügyben szabott idő alatt kimerítő jelentést adjon A dolog Simonyira néve ke- nyes volt, mert ön hatalmilag jart el s épen ezért vontak volna felelősségre. A rendelet kemény hangon szolt s napokat tüzött jki vá- laszolásra. Elhivatta egyik meghitt barátját, egy kapitányt, kivel hivatalos dolgaiban tana- kodni szokott. Ez azt tanácsolta neki: ne va- szólj. Rálett. Azonban aig teit el a kisa- bott idő, egy már fenyegető új rendeletet kap Simonyi s megrövidített határidőt a jelentés bekaldesere. Hivatja azonban barátját s nutat- ja: minő hinárba vezette tanácsadót. Már most epen ne fejt — tanácsolá az vállaltovna. Nagy nehezen rávette erre is. Megkapta végre Si- monyi a harmadik sürgetést is, de már ezt rögtön felüggyesztés s más fenyegetések kise- reteben mely a jelentés tetelre három napot tüzött ki. Ismét hivatta barátját, de ez csak ismetelte: már most épen ne felejt, anyira felicitálták önmagukat, hogy a fenforgó ügy- ben fenyegetéseiket egy sem tarthatják fenn. Es így lett. Ha simonyi ma élne, ma is vá- rhatna a további sürgetést. En is hallgatók es maradok.” Másnap, a mint meglátogatom, sze- les jó kedvetem találom s egy rendeletet ad kezembe, melyben a helytartótanács egy más távoli helyre szinte sürgetve kiküldi. Így megy nálunk — mondá — a dolog. Sokat para- ucsolnak, keveset fogadnak, ez a magyar köz- mondás.

* A jogász majális szombaton este tar- tott meg a „Dobos” pavillonban. Este fél tízkor vette kezdetét, és reggeli 6 óráig tar- tott. És a mi igazán ritkaság, angyai haszon is volt a táncmulatságon. A hógykoszoru a leg- urább osztályból alakult meg, s leguagyobb részt ugyanazok voltak, kiket az elite balokon is mü- dendűt ott találunk. Az első négyest 52, a másodikat 50 a harmadikat 38 pár tánczolta, mind a három négyes nagyon jól sikerült, s az ezeket követő csardások föl óráig eltar- tottak; a souppé-t másfél óráig tánczolták, s meg arra is sürdu hangzottak a „hogy volt”-ok. Zenés Rácz Károly volt, s mindanki meg volt vele eledeve. A mulatság akkor oszlott szét, mikor már a ruhaszáritó csillag beknűcskült a pavillon ablakain.

* Kirándulás Erdélybe. A helybeli gazda- sági akadémia hallgatói — tanáriak vezetése mellett — a jövő hó folyamán tanulmányi kir- ándulást tesznek Erdélybe. Az uti-programm következőleg van megállapítva: Jun. hó 8-án este 10 órakor indulás Debreczenből. — Jun. 9-én reggel 6 óra 56 perczkor érkezés Ko- lozsvárra. Jun. 9-én reggel 7 óra 15 perczot

indulás... Fogarasi... perczok... 2 óra... Jun. 14... Maros... várra... tanít... óra 37... érkez... czebe... di kezd... ban a k... előáll... tatott a... a honv... lekába... Ezek leg... dik kor... ra utas... * Z... sodszo... ról köv... „A kirá... ds el ne... mulatt... ez alk... jeleivel... taggat... ta, nem... leburj... nem kö... Koppai... eleven v... gé szer... morgek... sít. Ha... izléses... le illesz... lejába... melyesi... együtt... volt. * K... hetséges... gen Mán... Bözörme... zolt kirá... kivitel... Kuller Ed... téve. * E... kir. város... 1888/9-ik... kez... meg... meg... 16. vasár... 6 csoport... termeiben... 9—11 óra... ref. főisk... ben. Jun... óráig a f... főiskola... est 1 óra... nap déle... reformát... főiskolab... ben. Jun... osztály 4... osztály 3... a főiskola... kath. fiu... 6—8 óra... főiskolai... Junius hó... 5 csoport... termeiben... hó 29. es... egész nap... a ref. fő... megjelen... tése a t... sen az ipa... kéretnek. Kap... által fent... 89. iskolai... neve kü... ismét foly... forráshoz... mény meg... — a társ... tisztelet... rangu lak... iparos tar... osztandj... iparos tan... évenként j... kal ez ev... kegyes ad... deon urho... Czegléd-ut... ipartan... * Kir... feledése... engedi, ho... mondják a... teteirt, a... nak, melyl... erdon. — 20 négyes... szep helyre... napot Zsig... lyesebbsel... lanok volta... est eljövete

Legolesobbtól a legmagasabb árú utazási cikkek legnagyobb választékban kaphatók Szent-Királyi és KALENDA norinbergi díszmű és férfi divat üzletében.

Fiók-üzletek:
Bécs, Mollardgasse 12.

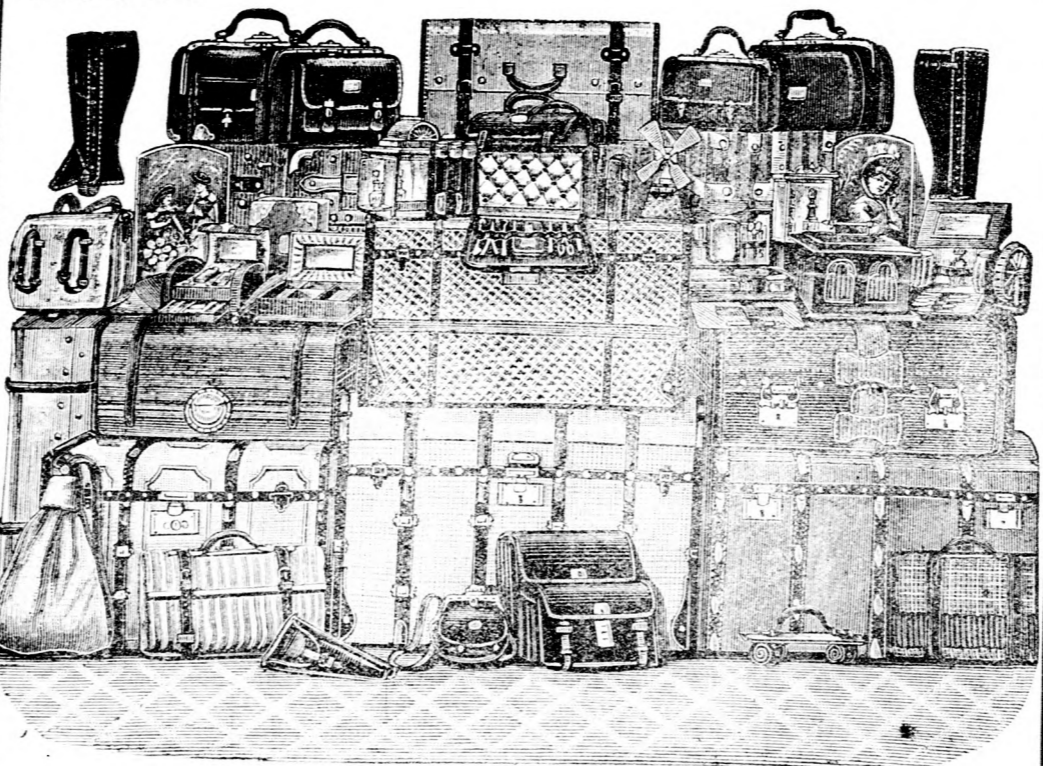
Budapest, Hatvani-utca 10, Díszmű-különlegességek.

Frtól frtig.

Utazó kézi koffer erős vászonból	2.25	5.25
Ugyanaz barna, vízmentes vászonból, angol szíjjakkal	3.-	7.-
Ugyanaz csikos, czérna vászonból angol szíjjakkal és bor szegéssel	6.50	8.-
Ugyanaz angol forma finom kivitelben	7.50	18.-
Ugyanaz hasított dísznőbőről	14.-	25.-
Ugyanaz angol dísznő borból erősebb minőség	18.-	36.-
Női és férfi (láda) koffer különféle vízmentes czérna vászonból	4.-	30.-
Utazó kosarak áthuzatlan s áthuzott vízmentes vászonból minden nagyság	6.-	40.-
Plátdobozok erős vízmentes czérna vászonból	5.-	14.-
Utazó kézi táskák egyszerű fekete bőr nörp. forma	3.75	6.-
Ugyanaz jobb minőségű kivitelű fémcsuklós előtáskával	6.-	12.50
Ugyanaz finom kivitelben	12.-	30.-
Ugyanaz színes bőrökben	6.-	35.-
Ugyanaz angol dísznőbőről	13.-	40.-

UTAZÁSI CIKKEK RAKTÁRA.

12 év óta közelmérésnek örvendő, s a n. győdemű közönség kiváló bizalmát élvező üzleteink számát újabb időben egy utazási cikkekkel ellátott raktárral bővítettük. Van szerencsénk a nagyrészt közönség becses figyelmét ezen, a kerepesi út 6. sz. a. nemzeti színház átellenében levő raktárunkra azon megjegyzéssel hívni föl, hogy abban az említett cikkek közül a legjobb minőségűek, a legjutányosabb szabott árak mellett kaphatók.

Bátrak vagyunk megjegyezni, hogy a tájékoztató végett felsorolt árak csak csekély részét tartalmazzák azon cikkeknek, melyek, mint a szakbavágók, raktárunkban minden ábrában és minőségben kaphatók.

Késmárky és Illés
Budapest, kerepesi út 6. szám.

Fiók-üzletek:
Budapest, Kerepesi Bazar, Nürnbergi játek s kosáraruk.

Lemberg, Theaterstrasse.

Carlsbad, Mühlbadgasse.

Frtól frtig.

Utazó kézi táskák toiletté czélra berendezve	10.-	100.-
Toilet necessaire mosó készlet, gongyölhető vászonból	4.50	10.-
Ugyanaz fekete bőrből	5.-	40.-
Ugyanaz csette formában fekete színűs bőrből	6.-	50.-
Váltáska conrie fekete és színes bőrből	2.-	10.-
Kalaps Cylinder dobozok vászon és bőrből	4.50	14.-
Ponrista táskák. Vadász táskák. Vadász székék.		
Eső-küpeny. jobb minőségben, urak és hölgyek részére.		
Értékpapír és váltótáskák. Angol plaidok Plaid szíjak Utazó szivartáskák. Zseb-gyógytárak. Kútya-nyak-kendők	50	12.-
Utazó tükrök fa kerettel	1.-	4.-
Utazó tükr. safian bőrből ész-szelajlitható	2.-	8.-
Uj! Női készitások preselt színes bőrökben, nickl kerék fogantyúkkal	1.-	10.-
Gallér és manschetta-dobozok bőrből	4.50	8.-

stb. stb.

Poloskák, svábbogarak,

csótánybogarak, molyok, hangyák, bolhák, legyek stb.-ket biztosan és gyökeresen kiirtja csak az én minden rovarirtó porom

dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 és 30 krjával. Azonkívül ajánlom különlegeségeimet, n. m. rovarirtó por dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 kr. o. é. Elipszoidhatlan rovarirtó dobozokban 1 frt, kisebb 55 kr. o. é. Rovar, moly- vagy orosz bogárpör egyformán szétszórható, és a legkisebb hasadékokba belövelhető. Egy darab ára 40 kr. **Poloska-irtó szesz** butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmulhatlan hatású **poloska-irtó szesz**, falazat számára. Festésnél, meszelésnél vagy falak mazolásánál a festékbe, mészbe vagy vakolatba keverésre alkalmas. Egy pintes üveg elegendő egy közepes nagyságú szobára. Ára 1 frt.

(Cs. és kir. szab. a maga utében egyetlen hatású)

patkány- és egér-irtó-szer

(Nem mérgező! csakig ragó állatoknak halálos.)
Egy badog doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é. Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközölhetnek. Nagyban rovarok jutányos árleengedéshen részesülnek. Az összes fentnevezett gyártmányaim megfelelő magyar és német használati utasításokkal és vannak leírva. Valódi minőségben, nagy és kisebb mennyiségben kaphatók.

REISS B., vegytani termények gyára Budapest VII. ker., Királyi utca 47. sz., a hova minden írásbeli megrendelés intézendő.

Jó, szép és olcsóságuknál fogva különös kedveltségnek örvendő **Zolnay-féle**

„Rózsamáz“
főzőedényeket és különlegeségeket.

Legújabb találmányu, könnyen és biztosan kezelhető, öntefejlesztő

Szódavizgépeket minden nagyságban; valódi Berndorfi alpacca és chinaezüst

evőeszközöket és dísztárgyakat,

Kertilampákat és tükrözött Kertigolyókat nagy választék és olcsó árak mellett ajánl

Kaszanyitzky Endre
üveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási cikkek nagy raktára.

Árjegyzékekkel kívánatra bérmentve szolgálók.

Köszén-kátrányt

legjobb minőségben zsindely és deszkateetők

behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerte hosszabb, továbbá czulapok, melyek a földbe ásatnak; kerítések s gazdasági eszközök befestésére, hordókban a 50 egész 200 kiló súlytartalommal; — továbbá saját gyártmányu COAKSOT (pirszén) kovácsok és lakatosok részére ajánlja jutányos ár mellett

a légszuszogár igazgatósága **Debreczenben.**

Könnyű kereset
tőke és kockázat nélkül
érhető el mindenki által, a ki megengedett magyar és osztrák sorsjegyekre törvényesen kiállított részletek eladásának közvetítését elvállalja. Ajánlatokat elfogad:
Az „Első magyar Iparbank“ váltóüzlete
Budapest, IV., Deák Ferencz-utca 5. sz.

Hirdetmény.

Udvari község, mint testület tulajdonát képező, 319¹²⁹² holdat tevő, részben szántó és kaszáló, részben legelő földekből álló „Nagy szidi“ tagbirtok 6 egymás után következő évre, vagyis az 1889. évi november hó első napjától, 1895. évi november hó első napjáig, Udvari község házánál a folyó 1889. évi június hó 10-én délután 3 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatik.

Az árverési feltételek Udvari község házánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Udvariban (Biharmegye), 1889 május 19.

Fülep, jegyző. Tósér Mihály, bíró.

MAGY. KIR. JÓTEKONYCZÉLU ÁLLAMSORSJÁTÉK
Legolesobb államsorsjegy.
Húzás már június hó 27-én.
Az összes nyeremények 160,000 forintba rugnak.
Főnyeremény 60,000 frt.
Sorsjegyek a 2 frt kaphatók: a lottoigazgatóságnál, Budapestben (Pest, fővámház, fősemelet), hova a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamennyi lotto-, ső- és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Mercur“ nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyjároló közegnél.
Budapestben, 1889. évi május hó 1-én.
M. kir. lottoigazgatóság.
Máriássy János, kir. pénzügymin. osztálytanácsos és lottoigazgató.

ALAPITTATOTT 1861.
József főherczeg udvari **Buchwald** cs. és kir. szab. vasbútor-gyára **GYAR:** VI. Nagy János-utca 1. szám. Saját készítményű szoba- és kerti bútorok, szálloda, vendéglő, kávéház és kórház-berendezések.

ALAPITTATOTT 1861.
Ő es. és kir. fensége szállítója **Sándor BUDAPESTEN. RAKTÁR:** VI. Andrássy-út 4. szám. Árjegyzékek és mintakönyvek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

„Korona-forrás“ legtisztább és legolesobb égvényes savanyúvíz raktár Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni főkötelep áruzsarnoka
ajánl: legjobb minőségű **szepességi főzelékeket,** boszniai szilvát, szilvaízt, **PERGETETT és KERET MÉZET;** különféle friss minőségű **SAJTOKAT, LIPTAI TÚRÓT.** Magyarádl. szegszárdi, egrl (bikavér), sashegyi, szomorodni, tokaji gyógy aszsu borokat; — csiraképeségükért kezesség mellett: **gazdasági és konyhakerti magvakat;** különösen pedig: oberndorfi takarmányrépa magot, francia és magyar luczernát legjutányosabb árak mellett

Tisztelettel
Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debr. főkötelep áruzsarnoka.
N.-várad utca, megyeház mellett.

„Korona-forrás“ legtisztább és legolesobb égvényes savanyúvíz-raktár Debreczen és vidékére.